FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT YVES BOT

föredraget den 11 januari 2007 [1]

1. Förevarande mål om förhandsavgörande rör tolkningen av artikel 7 i associeringsrådets beslut nr 1/80 [2] av den 19 september 1980 om utvecklingen av associeringen mellan Europeiska ekonomiska gemenskaperna och Turkiet [3]. I den artikeln anges villkoren för att en familjemedlem till en turkisk arbetare, som tillhör eller har tillhört den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat, skall ha rätt att ta anställning i den medlemsstaten och, som en följd av den rätten, ha rätt att uppehålla sig där.

2. Den nationella domstolen har ställt frågor angående EG-domstolens praxis avseende omfattningen i tiden av de rättigheter som den bestämmelsen ger ett barn till en turkisk arbetstagare och under vilka förhållanden dessa rättigheter får begränsas.

3. Domstolen har fastslagit, i synnerhet i domen av den 7 juli 2005 i målet Aydinli, [4] att dessa rättigheter att ta anställning och uppehålla sig inte upphör när ett barn till en turkisk arbetstagare fyllt 21 år och lever ett självständigt liv. Domstolen har vidare fastslagit att dessa rättigheter endast får begränsas i två fall, nämligen för det första av skäl hänförliga till den allmänna ordningen, den allmänna säkerheten eller folkhälsan, eller för det andra när den berörde utan legitima skäl lämnat denna stat under avsevärd tid.

4. Verwaltungsgericht Darmstadt (Tyskland) har, mot bakgrund av domen i det ovannämnda målet Aydinli, för det första frågat huruvida denna rättspraxis är, såvitt avser barn som fyllt 21 år och inte försörjs av sina föräldrar, förenlig med artikel 59 i tilläggsprotokollet [5] enligt vilken Republiken Turkiet på de områden som omfattas av protokollet inte skall få en förmånligare behandling än den som tillkommer en medlemsstat enligt EG-fördraget.

1 — Originalspråk: franska.

2 — Associeringsrådet inrättades genom avtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Turkiet, vilket undertecknades den 12 september 1963 i Ankara av Republiken Turkiet, å ena sidan, och av medlemsstaterna i EEG och gemenskapen, å andra sidan. Avtalet "ingicks, godkändes och bekräftades" för gemenskapens räkning genom rådets beslut 64/732/EEG av den 23 december 1963 (EGT 217, 1964, s. 3685, nedan kallat associeringsrådet).

3 — Beslut nr 1/80 återfinns i *Accord d'association et protocoles CEE-Turquie et autres textes de base*, Europeiska gemenskapernas publikationsbyrå, Bryssel, 1992.

4 — Dom av den 7 juli 2005 i mål C-373/03, Aydinli (REG 2005, s. I-6181), punkt 27.

5 — Protokoll undertecknat den 23 november 1970 i Bryssel, som ingåtts, godkänts och bekräftats i gemenskapens namn genom rådets förordning (EEG) nr 2760/72 av den 19 december 1972 (EGT L 293, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 1, s. 130; nedan kallat tilläggsprotokollet).

5. Jag skall i detta förslag till avgörande ange skälen till att omfattningen i tiden av de rättigheter som föreskrivs i artikel 7 i beslut nr 1/80 för barn till turkiska arbetstagare enligt min mening inte enbart skall fastställas med hänvisning till artiklarna 10 och 11 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68, [6] utan även utifrån fördragets bestämmelser om fri rörlighet för arbetstagare. Jag skall vidare visa att den rättspraxis som gäller avseende omfattningen av de rättigheter som artikel 7 i beslut nr 1/80 ger ett barn till en turkisk arbetstagare inte är på ett allmänt sätt oförenliga med artikel 59 i tilläggsprotokollet. Jag skall slutligen, mot bakgrund av de konkreta omständigheterna i målet vid den nationella domstolen, visa att de villkor som enligt rättspraxis gäller för att rättigheterna enligt artikel 7 i beslut nr 1/80 skall få begränsas inte ger en turkisk medborgare som befinner sig i den situation som Ismail Derin befinner sig i rättigheter som är mer omfattande än dem som en arbetstagare inom gemenskapen åtnjuter.

I — Tillämpliga bestämmelser

6. För att kunna bedöma de frågor som Verwaltungsgericht Darmstadt ställt är det nödvändigt att återge innehållet i de i förevarande mål relevanta bestämmelser som definierar de rättigheter som turkiska medborgare har i Europeiska unionen, liksom hur dessa kommit att tillämpas i rättspraxis.

A — *Bestämmelserna*

7. De relevanta bestämmelserna återfinns i associeringsavtalet, tilläggsprotokollet och i beslut nr 1/80.

1. Associeringsavtalet

8. Associeringsavtalets syfte är, såsom anges i dess artikel 2.1, att främja en fortlöpande och jämlik förbättring av de ekonomiska och kommersiella förhållandena mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Republiken Turkiet, samtidigt som nödvändigheten av snabbt förbättrade ekonomiska förhållanden i Turkiet samt en ökad sysselsättningsgrad och förbättrade livsvillkor för det turkiska folket till fullo skall beaktas.

9. För att förverkliga dessa syften har i associeringsavtalet föreskrivits att en tullunion gradvis skall upprättas. Enligt artikel 12 i avtalet har parterna även kommit

6 — Förordning EEG nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT L 257, s. 2; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 33).

överens om att de skall vägledas av artiklarna 48,[7] 49[8] och 50[9] i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen för att stegvis genomföra fri rörlighet för arbetstagare mellan sina respektive territorier. Parterna har vidare kommit överens om att begränsningar i etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster skall undanröjas, varvid vägledning på samma sätt skall hämtas från korresponderande bestämmelser i fördraget.

10. Associeringen innefattar sålunda en förberedande fas, under vilken Republiken Turkiet ges möjlighet att stärka sin ekonomi med gemenskapens hjälp (artikel 3), en övergångsfas, under vilken det fortgående införandet av tullunionen och tillnärmningen av den ekonomiska politiken skall säkerställas (artikel 4) och en slutlig fas som grundas på tullunionen och som medför en förstärkt samordning av avtalsparternas ekonomiska politik (artikel 5).

11. De åtgärder som är nödvändiga för att uppnå dessa syften skall vidtas av associeringsrådet. Det består av å ena sidan medlemmar i medlemsstaternas regeringar och Europeiska gemenskapernas kommission, och å andra sidan medlemmar i den turkiska regeringen. Associeringsrådet har rätt att fatta beslut inom den behörighet som tilldelats det. Inom detta behörighetsområde är dess beslut bindande för avtalsparterna.

7 — Nu artikel 39 EG i ändrad lydelse.

8 — Nu artikel 40 EG i ändrad lydelse.

9 — Nu artikel 41 EG.

12. Enligt skälen och artikel 28 i associeringsavtalet skall det underlätta Republiken Turkiets anslutning till gemenskapen.

2. Tilläggsprotokollet

13. I tilläggsprotokollet fastställs villkoren, formerna och tempot för associeringens övergångsfas. I dess avdelning II återfinns ett flertal bestämmelser avseende fri rörlighet för personer och tjänster.

14. I artikel 36 föreskrivs sålunda att fri rörlighet för arbetstagare mellan gemenskapens medlemsstater och Republiken Turkiet skall genomföras stegvis, enligt principerna i artikel 12 i associeringsavtalet, mellan utgången av det tolfte året och utgången av det tjugoandra året efter ikraftträdandet av detta avtal, i enlighet med de bestämmelser som fastställs av associeringsrådet.

15. I artikel 59 föreskrivs följande:

"På de områden som omfattas av förevarande avtal skall Republiken Turkiet inte åtnjuta en mer förmånlig behandling än den som medlemsstaterna medgett varandra enligt fördraget om upprättande av gemenskapen."

3. Beslut nr 1/80

16. Enligt tredje skälet i beslut nr 1/80 har detta beslut till syfte att på det sociala området förbättra de bestämmelser som arbetstagarna och deras familjemedlemmar omfattas av, jämfört med de regler som införts genom associeringsrådets beslut nr 2/76 av den 20 december 1976.

17. Beslut nr 2/76 utgjorde en första etapp i genomförandet av artikel 12 i associeringsavtalet och artikel 36 i tilläggsprotokollet. I beslutet föreskrevs ett ökande tillträde till anställning till förmån för arbetstagarna och rätten för deras barn att få tillträde till det allmänna utbildningsväsendet i den medlemsstaten. [10]

18. I artikel 6 i beslut nr 1/80 anges turkiska arbetstagares rättigheter i värdmedlemsstaten, och i artikel 7 i beslutet anges de rättigheter en sådan arbetstagares familjemedlemmar har i den medlemsstaten.

19. De rättigheter som föreskrivs i artikel 6 i beslut nr 1/80 ökar gradvis med den tid som arbetstagaren utövar reguljärt arbete i värdmedlemsstaten. I artikel 6 föreskrivs sålunda följande:

"1. Med förbehåll för bestämmelserna i artikel 7 om familjemedlemmars rätt till anställning har en turkisk arbetstagare på den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat,

— rätt att efter ett års reguljär anställning i denna medlemsstat få sitt arbetstillstånd förnyat hos samma arbetsgivare om han har anställning,

— rätt att efter tre års reguljär anställning, med undantag för det företräde som skall ges arbetstagare från gemenskapens medlemsstater, i denna medlemsstat inom samma yrke besvara ett erbjudande om anställning från valfri arbetsgivare som görs under normala förhållanden och som registrerats hos arbetsförmedlingen i denna medlemsstat,

— rätt att efter fyra års reguljär anställning i denna medlemsstat utöva valfri avlönad verksamhet.

10 — Artiklarna 2 och 3 i beslut nr 2/76.

2. Semesterperioder och föräldraledighet samt frånvaro på grund av arbetsskada eller kortvarig sjukdom skall jämställas med perioder av reguljär anställning. Perioder av ofrivillig arbetslöshet, som i vederbörlig ordning bekräftats av behöriga myndigheter, samt frånvaro med anledning av långvarig sjukdom skall inte inskränka de rättigheter som erhållits med anledning av den föregående anställningsperioden utan att de därmed jämställs med perioder av reguljär anställning.

...”

20. I artikel 7 i beslut nr 1/80 görs åtskillnad mellan å ena sidan de av arbetstagarens familjemedlemmar som har fått tillstånd att förena sig med arbetstagaren i värdmedlemsstaten och som har bott där under en viss tid, och å andra sidan barn till en sådan arbetstagare som har fullgjort en yrkesutbildning i den berörda medlemsstaten. I artikel 7 i beslut nr 1/80 föreskrivs följande:

”När en turkisk arbetstagare tillhör den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat har dennes familjemedlemmar, under förutsättning att de har fått tillstånd att förena sig med honom,

— rätt att efter minst tre års laglig bosättning i den medlemsstaten, och med förbehåll för den företrädesrätt som tillkommer arbetstagare från gemenskapens medlemsstater, anta erbjudanden om anställning,

— rätt att efter minst fem års laglig bosättning i den medlemsstaten utöva valfri avlönad verksamhet.

Barn till turkiska arbetstagare som har genomgått en yrkesutbildning i värdmedlemsstaten kan, oavsett hur länge de har varit bosatta i den medlemsstaten, anta erbjudanden om anställning i den medlemsstaten, på villkor att en av föräldrarna har varit reguljärt anställd i åtminstone tre år i sagda medlemsstat.”

21. I artikel 14 i beslut nr 1/80 anges de begränsningar som får föreskrivas för utövandet av dessa rättigheter. I artikel 14.1 föreskrivs följande:

”Bestämmelserna i detta avsnitt är tillämpliga med undantag för begränsningar som grundas på hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsan.”

22. Associeringsrådet har hittills inte vidtagit några åtgärder för att gradvis undanröja begränsningar i etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster.

B — *Rättspraxis*

23. Omfattningen av de rättigheter som artikel 7 i beslut nr 1/80 ger turkiska arbetstagares familjemedlemmar har prövats i ett flertal domar. De av dessa domar som är mest relevanta för prövningen av förevarande mål kan sammanfattas på följande sätt.

24. Det står för det första klart att bestämmelserna i artikel 7 första och andra styckena i beslut nr 1/80, liksom de i artikel 6.1 i beslutet, har direkt effekt i medlemsstaterna. De turkiska medborgare som uppfyller villkoren i dessa bestämmelser kan således direkt göra gällande de rättigheter som bestämmelserna ger dem. [11]

25. Det framgår vidare av denna rättspraxis att den rätt att ta anställning som följer av båda styckena i artikel 7 i beslut nr 1/80 har två sidor.

26. Å ena sidan är dessa rättigheter underkastade vissa villkor.

27. För det första måste det röra sig om "familjemedlemmar" till en turkisk arbetstagare. Detta begrepp skall tolkas på samma sätt som samma begrepp i artikel 10.1 i förordning nr 1612/68 beträffande arbetstagare som är medborgare i en av gemenskapens medlemsstater. [12]

28. Vidare är den rätt att ta anställning som föreskrivs i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 underkastad villkoret att den turkiska arbetstagarens familjemedlem sedan minst tre år skall vara bosatt tillsammans med arbetstagaren. Detta krav på gemensam bostad svarar mot syftet att möjliggöra att den arbetstagarens familj flyttar inom värdlandet.

11 — Se, vad gäller artikel 6.1 i beslut nr 1/80, dom av den 20 september 1990 i mål C-192/89, Sevince (REG 1990, s. I-3461), punkt 26, och av den 19 november 2002 i mål C-188/00, Kurz (REG 2002, s. I-10691), punkt 26; vad gäller artikel 7 första stycket i detta beslut, dom av den 17 april 1997 i mål C-351/95, Kadiman (REG 1997, s. I-2133), punkt 28, och av den 22 juni 2000 i mål C-65/98, Eyüp (REG 2000, s. I-4747), punkt 25, och, vad gäller artikel 7 andra stycket i detta beslut, dom av den 5 oktober 1994 i mål C-355/93, Eroglu (REG 1994, s. I-5113), punkt 17, och av den 16 februari 2006 i mål C-502/04, Torun (REG 2006, s. I-1563), punkt 19. Beslut nr 1/80 har, liksom beslut nr 2/76, aldrig offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Domstolen har fastslagit att även om denna brist kan utgöra hinder mot att förpliktelser genomdrivs mot en enskild medför den inte att den enskilde berövas sin rätt att gentemot offentliga myndigheter göra gällande de rättigheter som följer av besluten (domen i det ovannämnda målet Sevince, punkt 24).

12 — Dom av den 30 september 2004 i mål C-275/02, Ayaz (REG 2004, s. I-8765), punkt 45.

29. På samma sätt är den rätt för ett barn till en turkisk arbetstagare att ta anställning som föreskrivs i artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 underkastad villkoren att denna arbetstagare lagligen har varit anställd i värdmedlemsstaten under tre år och att barnet i den staten har genomgått en yrkesutbildning.

30. Å andra sidan ger, så snart dessa villkor är uppfyllda, artikel 7 första och andra styckena i beslut nr 1/80 en turkisk arbetstagares familjemedlemmar en självständig rätt att ta anställning i värdmedlemsstaten, vilken rätt syftar till att ge dem möjligheter att stärka sin egen ställning i denna stat. [13] Denna rätt är inte beroende av att dessa villkor upprätthålls.

31. Domstolen har sålunda fastslagit att den rätt att i värdmedlemsstaten anta varje anställningserbjudande som föreskrivs i dessa bestämmelser inte upphör när den turkiske arbetstagare från vilken dessa rättigheter härleds upphört att tillhöra den reguljära arbetsmarkanden i denna stat. [14] Denna rätt bevaras även efter att arbetstagaren återvänt till sitt hemland. Härav följer att det inte bara är minderåriga eller myndiga barn till en sådan arbetstagare som fortfarande försörjs av denne som skyddas av dessa bestämmelser. Enligt fast rättspraxis skall artikel 7 första och andra styckena i beslut nr 1/80 tillämpas också på myndiga barn till den arbetstagaren som lever ett självständigt liv. [15]

32. Vidare förutsätter den rätt att ta anställning i värdmedlemsstaten som föreskrivs i dessa bestämmelser att det finns en motsvarande rätt att uppehålla sig där. [16] Enligt domstolens fasta praxis skulle denna rätt att ta anställning förlora sin ändamålsenliga verkan om en sådan rätt att uppehålla sig saknades. [17] När en turkisk arbetstagares familjemedlem uppfyllt de villkor som föreskrivs i artikel 7 första eller andra stycket i beslut nr 1/80 för att ha rätt att anta varje erbjudande om anställning i värdmedlemsstaten får således inte längre myndigheterna i denna stat vidta några åtgärder, avseende dennes rätt att uppehålla sig, som kan hindra utövandet av de rättigheter som denne tillerkänts direkt genom gemenskapens rättsordning.

33. Slutligen har det i rättspraxis preciserats på vilka villkor dessa rättigheter får begränsas. De får för det första begränsas när den

13 — Domen i det ovannämnda målet Ayaz (punkt 41 och där angiven rättspraxis).

14 — Se, vad gäller artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80, dom av den 16 mars 2000 i mål C-329/97, Ergat (REG 2000, s. I-1487), punkt 40, av den 11 november 2004 i mål C-467/02, Cetinkaya (REG 2004, s. I-10895), punkt 31, och domen i det ovannämnda målet Aydinli, punkterna 25 och 26. Se, vad gäller artikel 7 andra stycket i samma beslut, dom av den 19 november 1998 i mål C-210/97, Akman (REG 1998, s. I-7519), punkt 44.

15 — Domarna i de ovannämnda målen Ergat, punkt 27, och Torun, punkterna 27 och 28.

16 — Se, vad gäller artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80, domen i det ovannämnda målet Cetinkaya, punkt 31, och vad gäller artikel 7 andra stycket i samma beslut, domen i det ovannämnda målet Torun, punkt 20 och där angiven rättspraxis. Se även, vad gäller artikel 6 i samma beslut, domen i det ovannämnda målet Kurz, punkt 27.

17 — Ibidem.

berörde utan legitima skäl har lämnat värdmedlemsstatens territorium under avsevärd tid. [18] I sådant fall förlorar den berörde i princip den rättsliga status som han uppnått enligt artikel 7 första eller andra stycket i beslut nr 1/80 eftersom han själv brutit de band som förenat honom med den medlemsstaten.

34. Rättigheterna får även begränsas med tillämpning av artikel 14 i beslut nr 1/80 när den berörde utgör ett verkligt och allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsan. [19] Omfattningen av det undantag som föreskrivs i denna bestämmelse skall tolkas på samma sätt som det i artikel 39.3 EG avseende arbetstagare som är gemenskapsmedborgare, vilket undantag är i det närmaste identiskt utformat. Härav följer att åtgärder som vidtas med hänvisning till allmän ordning eller allmän säkerhet måste grundas på den berördes personliga uppförande och att detta uppförande skall innebära ett aktuellt hot mot samhället. [20]

35. Dessa två villkor för att en enskilds rättigheter enligt artikel 7 första eller andra stycket i beslut nr 1/80 skall få begränsas har framställts som att de skall tillämpas restriktivt. Så har de framställts i domen i det ovannämnda målet Ergat. [21] Villkoren har uttryckligen upprepats i domarna i de ovannämnda målen Cetinkaya, Aydinli och Torun, i vilka domar frågan rörde huruvida den berörde hade förlorat sina rättigheter enligt artikel 7 första eller andra stycket i beslut nr 1/80 till följd av att de dömts för brott.

36. Således har domstolen i domen i det ovannämnda målet Cetinkaya avfärdat den tyska regeringens ståndpunkt att rätten att ta anställning och att uppehålla sig skulle upphöra till följd av ett ådömt fängelsestraff och efterföljande behandling mot narkotikaberoende eftersom den berörde under den tid som fängelsestraffet och den efterföljande behandlingen varade inte skulle stå till arbetsmarknadens förfogande i värdmedlemsstaten.

37. Domstolen fastslog att den enskilde om han inte utan legitima skäl har lämnat värdmedlemsstatens territorium under avsevärd tid i ett sådant fall endast kan förlora sina rättigheter enligt artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 med tillämpning av artikel 14 i beslutet. [22]

38. Den restriktiva arten som utmärker de två ovannämnda villkoren har bekräftats i domen i det ovannämnda målet Aydinli, till vilken den nationella domstolen särskilt har hänvisat.

18 — Domen i det ovannämnda målet Ergat, punkt 48 och där angiven rättspraxis.

19 — Ibidem, punkt 46.

20 — Domen i det ovannämnda målet Cetinkaya, punkterna 43 och 44.

21 — Punkterna 46–49.

22 — Domen i det ovannämnda målet Cetinkaya, punkt 38.

39. Ceyhun Aydinli var en turkisk medborgare som under det år han skulle fylla femton år tillåtits att återförena sig med sina föräldrar i Tyskland. Han hade genomgått en yrkesutbildning i Tyskland och därefter varit anställd hos samma arbetsgivare under fem års tid. Han hade permanent uppehållstillstånd i Tyskland.

40. Han anhölls, häktades och dömdes för handel med narkotika i en inte ringa omfattning till ett frihetsstraff på tre år, med avräkning för den tid han suttit häktad.

41. Efter det att Ceyhun Aydinli avtjänat en del av sitt straff, beviljades han uppskov med verkställighet av återstoden av straffet för att genomgå en långvarig behandling av sitt narkotikaberoende. Han avslutade behandlingen med gott resultat. Tiden för denna behandling avräknades från det ådömda straffet och det kvarvarande frihetsstraffet omvandlades till ett villkorligt straff. Ceyhun Aydinli arbetade sedan han avslutat sin behandling hos sin far i Tyskland

42. De tyska myndigheterna beslutade att utvisa honom i enlighet med nationell rätt, enligt vilken en utlänning som slutligt dömts till minst tre års fängelsestraff, som inte villkorats, för brott mot narkotikalagstiftningen skall utvisas.

43. Den berörda nationella domstolen vid vilken Ceyhun Aydinli väckt talan ställde ett flertal tolkningsfrågor i syfte att bedöma huruvida dessa bestämmelser var förenliga med beslut nr 1/80.

44. Domstolen inledde domen i det ovannämnda målet Aydinli genom att ange att även om Ceyhun Aydinli hade arbetat i fem år för samma arbetsgivare i värdmedlemsstaten, skulle hans situation prövas utifrån artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80, vilken utgör lex specialis till förmån för en turkisk arbetstagares familjemedlemmar.

45. Domstolen framhöll att den rätt att ta anställning och till bosättning som denna bestämmelse ger är oberoende av huruvida den berörda personen, vid det relevanta tillfället, är myndig och inte längre bor i hushållsgemenskap med sin familj, utan lever ett självständigt liv som arbetstagare i den berörda medlemsstaten. [23]

23 — Punkt 22 och där angiven rättspraxis.

46. Domstolen framhöll vidare att dessa rättigheter endast får ifrågasättas av de nationella myndigheterna i två fall, nämligen när den invandrande turkiska medborgarens närvaro i värdmedlemsstaten på grund av dennes personliga uppförande utgör en faktisk och allvarlig fara för den allmänna ordningen, den allmänna säkerheten eller folkhälsan eller när han utan legitima skäl har lämnat värdmedlemsstatens territorium under avsevärd tid. [24]

47. Domstolen drog härav slutsatsen att det inte var förenligt med artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 att efter en fängelsedom, ens om den avser flera år och ursprungligen inte är villkorad, och en efterföljande långvarig behandling av narkotikaberoende, begränsa de rättigheter som enligt denna bestämmelse tillkommer en turkisk medborgare i Ceyhun Aydinlis situation av det skälet att han har varit borta från arbetsmarknaden under en längre tid.

48. Domstolen framhöll därvid att den första och den andra strecksatsen i nämnda artikel 7 första stycket ger familjemedlemmar till en turkisk arbetstagare rätt att anta en anställning, men ålägger dem inte någon som helst skyldighet att utöva en sådan avlönad verksamhet som föreskrivs i artikel 6.1 i samma beslut. [25]

24 — Punkt 27 och där angiven rättspraxis.

25 — Punkt 29.

49. Domstolen har i domen i det ovannämnda målet Torun fastslagit att den rättspraxis, enligt vilken rätten att ta anställning och rätten till bosättning enligt artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 i händelse av en brottmålsdom endast får begränsas av de två skäl som angivits ovan, även gäller när barn till en turkisk arbetstagare omfattas av artikel 7 andra stycket i detta beslut. [26]

50. Domstolen har inte i något av de avgöranden som det hänvisats till ovan uttryckligen hänfört sig till artikel 59 i tilläggsprotokollet.

II — Omständigheter och förfarande vid den nationella domstolen

51. Omständigheterna i målet vid den nationella domstolen, vilka har föranlett den att ställa frågor avseende ovannämnd rättspraxis och den begränsning som anges i artikel 59 i tilläggsprotokollet, är följande.

26 — Domen i det ovannämnda målet Torun, punkterna 24–26. Ergün Torun, en turkisk medborgare född i Tyskland, var ett barn till en turkisk arbetstagare som arbetat mer än tre år i Tyskland, där han hade genomgått en utbildning till industrimekaniker. Han var dömd till fängelse tre år och tre månader för väpnat rån och narkotikabrott i form av olaga förvärv av narkotika.

52. Ismail Derin är turkisk medborgare, född den 30 september 1973. År 1982 återförenades han med sina föräldrar i Tyskland, där de utövat avlönat arbete. Hans far arbetade där från 1980 till 1986, och hans mor från 1971 till 1995.

53. Ismail Derin sattes i utbildning i Tyskland. Först gick han grundskola från 1982 till 1988, och därefter i en yrkesskola från augusti 1988 till juli 1990. Han avslutade sin utbildning år 1991 då han erhöll mittlere Reife (examensbevis från sekundärutbildning på lägre mellannivå). Han påbörjade år 2001 en omskolning till chaufför inom persontransporter och varutransporter.

54. Han har under åren mellan 1991 och 2005 haft ett flertal arbeten, både som anställd hos olika arbetsgivare och som egenföretagare. Hans anställningstid hos varje enskild arbetsgivare har hela tiden varit kortare än ett år. Under januari 2005 har han på nytt fått anställning.

55. År 1990 fick han permanent uppehållstillstånd i Tyskland. Han flyttade under hösten 1994 från sina föräldrar till en egen bostad. Hans hustru, som också hon är turkisk medborgare, har återförenats med honom i februari 2002.

56. Ismail Derin har dömts för en rad brott. Han dömdes till dagsböter år 1994, 1996, 1998 samt i februari och augusti 2002. Den 13 december 2002 dömdes han till fängels. 2 år åtta månader för yrkesmässig och organiserad människosmuggling.

57. Ismail Derin utvisades på livstid genom beslut den 24 november 2003. Hans överklagande av det beslutet avslogs av Regierungspräsidium Darmstadt genom beslut den 15 september 2004. Han överklagade den 5 oktober 2004 det beslutet till Verwaltungsgericht Darmstadt.

58. Den domstolen har den 17 augusti 2005 beslutat vilandeförklara målet och begära förhandsavgörande från domstolen. Beslutet inkom till EG-domstolens kansli den 26 augusti 2005.

III — Tolkningsfrågorna

59. I sitt beslut att begära förhandsavgörande av den 17 augusti 2005 har Verwaltungsgericht Darmstadt konstaterat att utvis-

ningsbeslutet har fattats i enlighet med nationell rätt. Den har emellertid ifrågasatt huruvida detta beslut är förenligt med bestämmelserna i beslut nr 1/80.

60. Den har anfört att Ismail Derin, som omfattas av bestämmelsen i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80, inte har förlorat de rättigheter som den bestämmelsen ger till följd av något av de två skäl som godtagits i rättspraxis. Den har framhållit att han inte utan legitimt skäl lämnat Tysklands territorium under någon avsevärd tid, och att han heller inte utgör något verkligt hot mot allmän ordning i den mening som avses i artikel 14 i beslut nr 1/80. Den nationella domstolen har ända ifrågasatt huruvida dessa två skäl är uttömmande.

61. Det är mot denna bakgrund som Verwaltungsgericht Darmstadt i sitt beslut att begära förhandsavgörande av den 17 augusti 2005 har ställt den första frågan, huruvida en turkisk medborgare som återförenats med sina föräldrar i Tyskland förlorar sin rätt till bosättning enligt artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80, när han efter att ha fyllt 21 år inte längre bor tillsammans med sina föräldrar eller försörjs av dem, i annat fall än det som anges i artikel 14 i detta beslut eller när han utan legitimt skäl lämnat värdmedlemsstatens territorium under avsevärd tid.

62. Den har vidare ställt följande fråga för det fall att domstolen skulle besvara den första frågan jakande.

"Åtnjuter denna turkiska medborgare, trots att han förlorat sin rättsliga status enligt artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80, det särskilda skydd mot utvisning som avses i artikel 14 i beslut nr 1/80, om han efter det att han flyttat från sina föräldrar arbetat oregelbundet som anställd, utan att i egenskap av arbetstagare uppnå en självständig rättslig status enligt artikel 6.1 i beslut nr 1/80, och under flera års tid uteslutande bedrivit verksamhet som egenföretagare."

63. Verwaltungsgericht Darmstadt har den 21 september 2005, efter att den fått kännedom om domstolens avgörande i domen i det ovannämnda målet Aydinli, återkallat den första tolkningsfrågan och i stället ställt följande fråga.

"Är det förenligt med artikel 59 i tilläggsprotokollet att en turkisk medborgare som kommit som barn till Förbundsrepubliken Tysklands territorium för att återförenas med sin familj inte förlorar den rätt att uppehålla sig som följer av rätten att ta anställning enligt artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80 — förutom i de fall som avses i artikel 14 i

beslut nr 1/80 eller när han utan legitimt skäl lämnar värdmedlemsstatens territorium under avsevärd tid — även när han efter att ha fyllt 21 år inte längre är bosatt med sina föräldrar och dessa inte längre bidrar till hans uppehälle?"

64. Verwaltungsgericht Darmstadt har även begärt att domstolen om så behövs skall besvara den andra frågan i begäran om förhandsavgörande av den 17 augusti 2005.

65. Den nationella domstolen har i sitt korrigerande beslut av den 21 september 2005 anfört att den av följande skäl ifrågasätter huruvida den rättspraxis som bekräftats i domen i det ovannämnda målet Aydinli är förenlig med artikel 59 i tilläggsprotokollet.

66. Enligt den nationella domstolen innebär artikel 59 i tilläggsprotokollet att turkiska arbetstagare inte med stöd av beslut nr 1/80 skall åtnjuta mer omfattande rättigheter än dem som fördraget ger gemenskapsmedborgare. Ett godtagande av att rätten att uppehålla sig i värdmedlemsstaten som följer av artikel 7 fösta stycket i beslut nr 1/80 endast kan förloras av de två skäl som anges i domen i det ovannämnda målet Aydinli skulle medföra att en turkisk arbetstagares familjemedlemmar gavs en förmånligare behandling än den som i fördraget föreskrivs för familjemedlemmar till en arbetstagare som är gemenskapsmedborgare.

67. Verwaltungsgericht Darmstadt framhåller därvid att den rätt som barn till en arbetstagare som är medborgare i gemenskapen har enligt artikel 10 i förordning nr 1612/68 att bosätta sig med honom är tidsbegränsad. [27] Att tillerkänna Ismail Derin rätten att göra gällande de rättigheter som följer av artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 trots att han är 31 år gammal, inte längre bor med sina föräldrar och att de inte uppfostrar honom skulle således vara att tillerkänna honom mer omfattande rättigheter än ett barn till en gemenskapsmedborgare har i motsvarande situation.

68. Enligt Verwaltungsgericht Darmstadt saknar det betydelse för bedömningen av tillämpningsområdet för artikel 7 i beslut nr 1/80 att barn till gemenskapsmedborgare har rätt att uppehålla sig på värdmedlemsstatens territorium med stöd av bestämmelserna i fördraget angående fri rörlighet för personer eller andra rättigheter som härleds från fördraget. Jämförelsen mellan de två ifrågavarande situationerna skall ske uteslutande utifrån de rättigheter som följer av att vara "familjemedlem".

27 — I artikel 10 i förordning nr 1612/68 föreskrivs följande:
"1. Följande personer skall, oavsett sin nationalitet, ha rätt att bosätta sig tillsammans med en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och som är anställd i en annan medlemsstats territorium:
a) Arbetstagarens make och deras avkomlingar som är under 21 års ålder eller är beroende av dem för sin försörjning,
b) släktingar i närmast föregående led till arbetstagaren och hans eller hennes make, som är beroende av dem.
2. Medlemsstaterna skall underlätta mottagandet av alla familjemedlemmar som inte anges i punkt 1, om de är beroende av arbetstagaren eller ingår i hans eller hennes hushåll i det land arbetstagaren kommer ifrån.
3. Vad beträffar punkterna 1 och 2 måste arbetstagaren för sin familj ha tillgång till en bostad som anses normal för landets arbetstagare i den region där han eller hon är anställd. Denna bestämmelse får emellertid inte ge upphov till diskriminering mellan landets arbetstagare och arbetstagare från andra medlemsstater."

IV — Bedömning

A — *Inledande anmärkningar*

69. Italiens regering och Förenade kungarikets regering har ifrågasatt huruvida Ismail Derins situation omfattas av artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80, såsom den nationella domstolen förutsätter, eller snarare andra stycket i denna artikel.

70. Ismail Derins situation kan beskrivas så att han är en turkisk medborgare som i egenskap av barn till migrerande turkiska arbetstagare som tillhört den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat har fått tillstånd till att återförenas med dem på den medlemsstatens territorium. Det har heller inte ifrågasatts att han har varit fast bosatt med sina föräldrar under en tid av minst fem år.

71. Ismail Derin uppfyller således samtliga villkor som krävs för att erhålla rätten att ta anställning och att uppehålla sig enligt artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80.

72. Dessa regeringar har emellertid ifrågasatt huruvida Ismail Derins situation inte snarare omfattas av artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80, som gäller när barn till turkiska arbetstagare som har genomgått en yrkesutbildning i värdmedlemsstaten, eftersom han enligt vad den nationella domstolen har upplyst dels genomgått en yrkesutbildning från den 6 augusti 1988 till den 15 juli 1990, dels i september 1990 påbörjat en utbildning för att köra lastbil.

73. Begreppet "yrkesutbildning" i artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 har inte definierats i detta beslut. Dess betydelse har heller inte preciserats av EG-domstolen. Den har emellertid angett vad som är syftet med den bestämmelse i vilken detta begrepp ingår. Enligt domstolen avser artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 att ge barn till turkiska arbetstagare en särskilt förmånlig behandling genom att underlätta för dem att inträda på arbetsmarknaden efter att ha avslutat en yrkesutbildning, i syfte att successivt införa fri rörlighet för arbetstagare i enlighet med syftet med ovannämnda beslut.[28]

74. Enligt min mening skall begreppet "yrkesutbildning" i artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 tolkas utifrån en jämförelse med samma begrepp i artikel 50 EG, eftersom dessa två bestämmelsers syfte är jämförbara. Artikel 150 EG ger nämligen Euro-

28 — Domen i det ovannämnda målet Torun, punkt 23 och där angiven rättspraxis.

peiska gemenskapen uppgiften att komplettera medlemsstaternas insatser i fråga om yrkesutbildning, bland annat i syfte att underlätta inträde och återinträde på arbetsmarknaden.

75. Domstolen har tolkat begreppet "yrkesutbildning" i fördraget extensivt. I rättspraxis har detta begrepp ansetts omfatta varje form av utbildning som leder till behörighet för ett visst yrke eller en viss sysselsättning, eller som ger en särskild kompetens för att utöva ett visst yrke eller för en viss sysselsättning, oberoende av elevernas eller studenternas ålder och tidigare utbildning samt även om läroplanen innehåller allmän undervisning. [29]

76. Det ankommer på den nationella domstolen, som är ensam behörig att pröva omständigheterna i målet vid denna, att avgöra huruvida den berörde genom den utbildning han genomgått vid yrkesskola från den 6 augusti 1988 till den 15 juli 1990 eller genom sin utbildning till lastbilschaufför från september 2001 skall anses ha genomgått en yrkesutbildning i värdmedlemsstaten i den mening som avses i artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80.

29 — Dom av den 30 maj 1989 i mål 242/87, kommissionen mot rådet (REG 1989, s. 1425; svensk specialutgåva, s. 41), punkt 24.

77. Frågan huruvida den berörde skall anses omfattas av första eller andra stycket i artikel 7 i beslut nr 1/80 är emellertid inte relevant för prövningen av den nationella domstolens första fråga.

78. Även om första och andra styckena i artikel 7 i beslut 1/80 skiljer sig åt vad avser villkoren för deras tillämpning är nämligen, såsom visats ovan, de rättigheter som de ger ett barn till en turkisk arbetstagare och villkoren för att dessa rättigheter skall kunna upphöra i allt väsentligt desamma. De ger i båda fallen en självständig rätt att ta anställning och att uppehålla sig som enligt rättspraxis inte upphör av det skälet att den berörde fyllt 21 år och lever ett självständigt liv, och dessa rättigheter kan endast upphöra med tillämpning av artikel 14 i beslut nr 1/80 eller när den berörde utan legitima skäl lämnat värdmedlemsstaten under avsevärd tid.

79. I den mån som den nationella domstolen har frågat domstolen huruvida omfattningen av dessa rättigheter enligt artikel 7 i beslut nr 1/80 är förenliga med artikel 59 i tilläggsprotokollet är svaret detsamma oavsett om den berörde omfattas av första eller andra stycket i artikel 7 i beslut nr1/80.

80. Jag kommer således att pröva de frågor som den nationella domstolen ställt utifrån dennas antagande att den situation som Ismail Derin befinner sig i omfattas av artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80.

B — *Den första tolkningsfrågan*

81. Den nationella domstolen har ställt den första tolkningsfrågan för att få klarhet i huruvida villkoren för att de rättigheter som artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80 ger ett vuxet barn till en turkisk arbetstagare får inskränkas strider mot den begränsning som angivits i tilläggsprotokollet. Den har i sak velat utröna huruvida den rättspraxis enligt vilken en turkisk medborgare vilken som barn kommit till en medlemsstats territorium för att återförenas med sin familj endast förlorar den rätt att uppehålla sig som följer av rätten att fritt ta anställning enligt artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80 i två fall, nämligen när villkoren enligt artikel 14 i detta beslut är uppfyllda eller när den berörde utan legitima skäl lämnar värdmedlemsstatens territotium under avsevärd tid, är förenlig med artikel 59 i tilläggsprotokollet, även om denne är 21 år gammal eller äldre och inte längre försörjs av sina föräldrar.

82. Den tyska regeringen, den italienska regeringen och Förenade kungarikets regering har gjort gällande att ovannämnd rättspraxis strider mot artikel 59 eftersom de rättigheter som artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80 ger ett barn till en turkisk arbetstagare måste vara desamma som de rättigheter ett barn till en arbetstagare inom gemenskapen erhåller med stöd av artiklarna 10 och 11 i förordning nr 1612/68.[30] Enligt dessa regeringar skall dessa bestämmelser endast anses omfatta barn under 21 år eller som fortfarande försörjs av sina föräldrar. Ett turkiskt barn som är äldre än 21 år och inte längre försörjs av sina föräldrar har därför inte längre den rätt att ta anställning och att uppehålla sig som föreskrivs i beslut nr 1/80.

83. Dessa regeringar har i detta avseende hänvisat till den ståndpunkt som generaladvokaten Geelhoed fört fram i sitt förslag till avgörande inför domen i det ovannämnda målet Ayaz,[31] där han föreslog att de rättigheter som ett barn till en turkisk arbetstagare har enligt artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 skulle tolkas på följande sätt. Enligt generaladvokaten kan man skilja mellan tre situationer.

— Barnet försörjs av arbetstagaren efter att ha blivit myndigt, exempelvis i de fall

30 — I artikel 11 i förordning nr 1612/68 föreskrivs följande: "När en medborgare i en medlemsstat har anställning eller driver en rörelse inom en annan medlemsstats territorium skall hans eller hennes make och de barn som är under 21 års ålder eller beroende av honom eller henne ha rätt att ta anställning inom hela denna stats territorium, även om de inte är medborgare i någon medlemsstat."

31 — Punkt 52 i förslaget till avgörande.

han studerar på sina föräldrars bekostnad. I så fall omfattas han av tillämpningsområdet för artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80.

— Barnet har en anställning på den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat. Barnet har då egna rättigheter enligt artikel 6 i samma beslut.

— Barnet arbetar ännu inte och försörjs inte av arbetstagaren. I denna situation förlorar barnet i princip sina rättigheter enligt beslut nr 1/80 och barnets tillträde till arbetsmarknaden regleras i nationell rätt.

84. Enligt denna uppfattning ger artikel 7 i beslut nr 1/80 barn till turkiska arbetstagare endast rättigheter som är beroende av dess ställning som familjemedlem till denna arbetstagare, och som upphör när barnet fyller 21 år och inte längre försörjs av föräldrarna.

85. Dessa regeringar har även hänvisat till domen i det ovannämnda målet Ayaz, i vilken domstolen fastslagit att begreppet "familjemedlem" i artikel 7 i beslut nr1/80 är identiskt med samma begrepp i artikel 10.1 i förordning nr 1612/68.

86. Förenade kungarikets regering har vidare gjort gällande att ifrågavarande rättspraxis av följande skäl strider mot artikel 59 i tilläggsprotokollet.

87. Den har anfört att domstolen i domen i det ovannämnda målet Aydinli har tolkat de första och andra styckena i artikel 7 på så sätt att de ger en familjemedlem till en turkisk arbetstagare rätt att ta anställning men inte medför någon skyldighet för denne att utöva avlönat arbete, såsom föreskrivs i artikel 6.1 i detta beslut. Enligt denna regering medför denna rättspraxis tillsammans med rättspraxis avseende villkoren för begränsningar av de rättigheter som följer av artikel 7 i beslut nr1/80 att familjemedlemmar till en turkisk arbetstagare får rättigheter som är förmånligare än dem som en familjemedlem till en arbetstagare inom gemenskapen och även gemenskapsarbetstagarna själva har.

88. Familjemedlemmar till en arbetstagare inom gemenskapen har således ingen allmän rätt att utan begränsning i tiden bosätta sig inom värdmedlemsstatens territorium.

89. Förenade kungarikets regering har i detta avseende anfört att de kan få en rätt till permanent uppehälle i denna stat på de villkor som anges i artiklarna 2 och 3 i

kommissionens förordning (EEG) nr 1251/70 [32] och att motsvarande villkor gäller när en gemenskapsmedborgare har varit verksam i egenskap av egenföretagare.

90. Denna regering har anfört att inte heller direktiv 2004/38 ger någon sådan allmän rättighet.

91. Den har gjort gällande att artikel 6 i detta direktiv endast ger unionsmedborgare och deras familjemedlemmar en rätt att uppehålla sig under tre månader och att denna rätt därefter är förenad med villkoret att vara familjemedlem till en arbetstagare eller egenföretagare [33] eller att övriga villkor som anges i artikel 7.1 b–d i detta direktiv är uppfyllda. [34]

92. Samma regering har vidare anfört att en familjemedlem bibehåller sin uppehållsrätt efter gemenskapsmedborgarens död eller avresa från den mottagande medlemsstaten enligt de villkor som anges i artikel 12 i direktiv 2004/38, på villkor att familjemedlemmen själv uppfyller villkoren i artikel 7.1 a–d i direktivet eller att denne har fått permanent uppehållsrätt. En sådan permanent uppehållsrätt tilldelas, förutom i särskilda fall, unionsmedborgare som har uppehållit sig lagligt under en fortlöpande period av fem år i den ifrågavarande medlemsstaten liksom medlemmar i dennes familj som har uppehållit sig där med honom under motsvarande period. [35]

93. När det gäller rätten för gemenskapsarbetstagare att uppehålla sig har Förenade kungarikets regering anmärkt att den är villkorad av att denne utför avlönat arbete. Om anställningsförhållandet upphör kvarstår rätten att uppehålla sig endast på vissa

32 — Förordning av den 29 juni 1970 om arbetstagares rätt att stanna kvar inom en medlemsstats territorium efter att ha varit anställda där (EGT L 142, s. 24; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 52). Denna förordning har från den 30 april 2006 upphävts genom kommissionens förordning (EG) nr 635/2006 av den 25 april 2006 (EUT L 112, s. 9). Detta upphävande har motiverats av den omständigheten att det genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, s. 77) har införts en samlad lydelse av lagstiftningen angående fri rörlighet för unionsmedborgarna. Artikel 17 i detta direktiv återger väsentligen bestämmelserna i förordning nr 1251/70 och modifierar dessa genom att ge dem som har rätt att uppehålla sig en mer privilegierad status, det vill säga permanent uppehållsrätt.

33 — Artikel 7.1 a och d i direktiv 2004/38.

34 — Artikel 7.1 i direktiv 2004/38 ger varje unionsmedborgare rätt att uppehålla sig inom en annan medlemsstats territorium under längre tid än tre månader om den berörda personen för egen och sina familjemedlemmars räkning har tillräckliga tillgångar för att inte bli en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under vistelsen, samt har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i den mottagande medlemsstaten (punkt b) eller bedriver studier eller yrkesutbildning i den berörda medlemsstaten och har tillräckliga tillgångar samt en heltäckande sjukförsäkring (punkt c). Artikel 7.1 d i detta direktiv utsträcker denna rätt till familjemedlem som följer med eller ansluter sig till en unionsmedborgare som uppfyller kraven i a, b eller c.

35 — Artikel 16 i direktiv 2004/38.

villkor, såsom att denne söker nytt arbete, och då bara under en begränsad tid. En gemenskapsmedborgare har således inte någon allmän rätt att permanent uppehålla sig på en annan medlemsstats territorium för att efter behag arbeta där någon gång i framtiden. [36]

94. Domstolens praxis avseende omfattningen av de rättigheter som artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 ger ett barn till en turkisk arbetstagare strider, i motsats till vad den tyska regeringe, den italienska regeringen och Förenade kungarikets regering har anfört, inte mot artikel 59 i tilläggsprotokollet.

95. Jag instämmer i kommissionens bedömning. Vid motiveringen av mitt ställningstagande skall jag först ange skälen till att omfattningen i tiden av de rättigheter som artikel 7 i beslut nr 1/80 ger ett barn till en turkisk arbetstagare enligt min mening inte bara skall jämföras med artiklarna 10 och 11 i förordning nr 1612/68, utan att även fördragets bestämmelser om fri rörlighet för arbetstagare skall beaktas vid denna bedömning.

96. Jag skall därefter visa att rättspraxis avseende omfattningen av de rättigheter som artikel 7 i beslut nr 1/80 ger ett barn till en turkisk arbetstagare inte sätter detta barn i en allmänt mer förmånlig ställning än ett barn till en arbetstagare inom gemenskapen.

97. Jag skall slutligen utifrån de särskilda omständigheterna i målet vid den nationella domstolen visa att rättspraxis avseende förutsättningarna för att de rättigheter som följer av artikel 7 i beslut nr 1/80 skall få begränsas inte ger en turkisk medborgare som befinner sig i samma situation som Ismail Derin mer omfattande rättigheter än dem som en arbetstagare inom gemenskapen åtnjuter.

1. Omfattningen av de rättigheter som följer av artikel 7 i beslut nr 1/80 skall bestämmas inte bara med hänvisning till artiklarna 10 och 11 i förordning nr 1612/68, utan också med beaktande av bestämmelserna i fördraget angående fri rörlighet för arbetstagare

98. Jag anser av följande skäl att den uppfattning som framförts av den tyska regeringen, den italienska regeringen och Förenade kungarikets regering, att omfattningen i tid av de rättigheter som artikel 7 i beslut nr1/80 ger ett barn till en turkisk arbetstagare skall vara desamma som ett barn till

36 — Förenade kungarikets regering har härvid hänvisat till dom av den 26 februari 1991 i mål C-292/89, Antonissen (REG 1991, s. I-745; svensk specialutgåva, s. I-55), punkt 21, av den 20 februari 1997 i mål C-344/95, kommissionen mot Belgien (REG 1997, s. I-1035), punkt 17, och av den 23 mars 2004 i mål C-138/02, Collins (REG 2004, s. I-2703), punkt 37.

en arbetstagare inom gemenskapen har enligt artiklarna 10 och 11 i förordning nr 1612/68, inte är riktig.

99. För det första saknar denna restriktiva tolkning av de rättigheter som artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 ger stöd i de relevanta bestämmelsernas lydelse.

100. Det står klart att artikel 7 i beslut nr 1/80 inte innehåller något som indikerar att den endast skulle ge ett barn till en turkisk arbetstagare rättigheter som härleds ur barnets ställning som familjemedlem till denne arbetstagare och som skall upphöra när barnet fyllt 21 år och lever ett självständigt liv.

101. Samma konstaterande kan göras avseende artikel 59 i tilläggsprotokollet. Denna bestämmelse begränsas nämligen till att endast ange att, inom ramen för de områden som omfattas av protokollet, Republiken Turkiet inte skall åtnjuta en mer förmånlig behandling än den som medlemsstaterna medgett varandra enligt fördraget om upprättande av gemenskapen.

102. Det skall visserligen inte förnekas att denna bestämmelse, även om den endast avser Republiken Turkiet, skall förstås så att den anger en gräns för de rättigheter som turkiska medborgare kan ges med stöd av tilläggsprotokollet. Den fria rörligheten för personer mellan medlemsstaterna och Turkiet omfattas av protokollet, då detta område regleras av bestämmelserna i avdelning II i detta, och särskilt i artikel 36 i denna.

103. Jag framhåller även att syftet med beslut nr 1/80 är att gradvis genomföra upprättandet av en fri rörlighet för arbetstagare mellan medlemsstaterna och Turkiet, såsom föreskrivs i artikel 12 i associeringsavtalet och artikel 36 i tilläggsprotokollet, det vill säga med vägledning från korresponderande bestämmelser i fördraget avseende denna grundläggande frihet. Det står likaledes klart att associeringsrådets behörighet att fatta beslut är begränsad till de områden inom vilka det tilldelats sådan befogenhet.

104. Av dessa omständigheter kan således slutsatsen dras att vid tillämpning av artikel 59 i tilläggsprotokollet får de rättigheter som beslut nr 1/80 ger turkiska medborgare som helhet, det vill säga arbetstagarna och deras familjemedlemmar, inte vara förmånligare än dem som medlemsstaternas medborgare och deras familjemedlemmar har med stöd av bestämmelserna i fördraget angående den fria rörligheten för arbetstagare, vilka de avtalsslutande parterna kommit överens om att låta sig vägledas av.

105. Det är emellertid enligt min mening inte möjligt att utifrån den allmänt hållna lydelsen av artikel 59 i tilläggsprotokollet dra slutsatsen att omfattningen av de rättigheter som artikel 7 i beslut nr 1/80 ger ett barn till en turkisk arbetstagare skall fastställas enbart med hänvisning till artiklarna 10 och 11 i förordning nr 1612/68, så att dessa rättigheter skall upphöra när barnet fyllt 21 år och lever ett självständigt liv.

106. En sådan tolkning av omfattningen av artikel 7 i beslut nr 1/80 skulle inte vara förenligt med det system som upprättats genom detta beslut. Det anges nämligen uttryckligen i artikel 6.1 att den bestämmelsen skall tillämpas "[m]ed förbehåll för bestämmelserna i artikel 7".

107. Såsom domstolen fastslagit i domen i det ovannämnda målet Aydinli, [37] framgår det klart av detta att artikel 7 i beslut nr 1/80 utgör "lex specialis" för en turkisk arbetstagares familjemedlemmar. Artikel 6 i beslutet skall således bara tillämpas om inte den berörde kan åberopa de rättigheter som artikel 7 första eller andra styckena i beslutet ger.

37 — Punkt 19.

108. En bedömning att ett barn till en turkisk arbetstagare inte längre skulle omfattas av artikel 7 i beslut nr 1/80 så snart barnet fyllt 21 år och lever ett självständigt liv, och då endast i förekommande fall kunde omfattas av artikel 6 i beslutet står i strid med den sistnämnda bestämmelsens subsidiära art.

109. Enligt min mening står, slutligen, den uppfattning som framförts av den tyska regeringen, den italienska regeringen och Förenade kungarikets regering i strid med syftet med det tilläggsprotokoll till vilken artikel 59 hör.

110. Såsom påpekats ovan föreskrivs i artikel 36 i tilläggsprotokollet att fri rörlighet för arbetstagare mellan gemenskapens medlemsstater och Turkiet skall genomföras stegvis mellan utgången av det tolfte året och utgången av det tjugoandra året efter ikraftträdandet av detta avtal, och därvid vägledas av artiklarna i fördraget avseende denna fria rörlighet. Det är vidare tveklöst så att associeringsavtalets syfte är att göra det möjligt i praktiken för Republiken Turkiet att ansluta sig till Europeiska unionen.

111. Vid en genomgång av bestämmelserna i förordning nr 1612/68, vilken antagits för tillämpningen av fördragets bestämmelser om fri rörlighet för arbetstagare, kan det konstateras att gemenskapslagstiftaren för-

utsett att ett verkligt utövande av denna fria rörlighet för gemenskapsmedborgare gör det nödvändigt att inte bara säkerställa deras rätt till återförening för familjen i värdmedlemsstaten, utan även att dessa familjemedlemmar skall integreras i den staten.

112. Enligt femte skälet i ingressen i förordning nr 1612/68 och såsom domstolen vid upprepade tillfällen fastslagit krävs det att integrationen av arbetstagarens familj i värdlandet kan ske under bästa möjliga omständigheter för att den fria rörligheten, vilken fastslagits i fördraget, objektivt sett skall kunna utövas i frihet och värdighet. [38]

113. Artikel 10 i förordning nr 1612/68 ger sålunda såväl arbetstagarens make eller maka som barn som är under 21 år eller beroende av föräldrarna för sin försörjning rätten att bosätta sig tillsammans med arbetstagaren. I artikel 11 föreskrivs en rätt för arbetstagarens familjemedlemmar att ta anställning inom den medlemsstats territorium där arbetstagaren är anställd. I artikel 12 slutligen föreskrivs att arbetstagarens barn skall ha tillträde till värdmedlemsstatens skolor på samma villkor som medborgarna i denna stat.

38 — Se, i synnerhet, dom av den 17 september 2002 i mål C-413/99, Baumbast och R (REG 2002, s. I-7091), punkt 50 och där angiven rättspraxis.

114. Den rätt till integration som gemenskapsarbetstagarens familjemedlemmar har i värdmedlemsstaten innebär således inte bara rätten att bosätta sig med honom, utan även en rätt att fritt ta anställning.

115. Det är visserligen så att de rättigheter som förordning nr 1612/68 ger arbetstagarens familjemedlemmar är beroende av att arbetstagaren utövar den fria rörlighet som föreskrivs i artikel 39 EG. Dessa rättigheter upphör i princip när de villkor som anges i artikel 10 i denna förordning inte längre är uppfyllda, vilket i fråga om ett barn inträffar när det fyller 21 år och inte längre försörjs av sina föräldrar.

116. Dessa begränsningar i omfattningen av de rättigheter som en arbetstagares barn har enligt förordning nr 1612/68 skall emellertid, såsom kommissionen påpekat, förstås mot bakgrund av att barnet självt, efter att det fyllt 21 år och upphört att försörjas av sina föräldrar, har egna rättigheter enligt fördraget och de rättsakter som antagits för dess tillämpning.

117. En gemenskapsarbetstagares barn kan nämligen åberopa i synnerhet den grund-

läggande rätten till fri rörlighet enligt artikel 39 EG, och med stöd av denna uppehålla sig på värdmedlemsstatens territorium för att arbeta eller söka arbete. Barnet har vidare rätt att stanna kvar på detta territorium efter att ha haft en anställning.

118. Mot bakgrund av dessa autonoma rättigheters existens har således gemenskapslagstiftaren kunnat begränsa sig till att i förordning nr 1612/68 endast ange de rättigheter som följer av att vara familjemedlem till en arbetstagare som är gemenskapsmedborgare. En optimal integration av ett barn till en gemenskapsarbetstagare, som i den förordningen säkerställs genom att barnet får rättigheter som följer av barnets ställning som familjemedlem, kan således åstadkommas genom att detta barn utövar sina egna rättigheter enligt bestämmelserna i fördraget.

119. Mot denna bakgrund skulle det således enligt min mening strida mot syftet att integrera turkiska medborgare och dennes familjemedlemmar, vilket ligger till grund för associeringen mellan Republiken Turkiet och medlemsstaterna, att omfattningen i tiden av de rättigheter som artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 ger en turkisk arbetstagares barn skulle vara lika begränsad som de rättigheter artiklarna 10 och 11 i förordning nr 1612/68 ger ett barn till en gemenskapsarbetstagare.

120. Ett godtagande av att ett barn till en turkisk arbetstagare skulle förlora de rättigheter som barnet har enligt artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 när det fyller 21 år och inte längre försörjs av sina föräldrar och att barnet från den tidpunkten endast skulle ha de gradvisa rättigheter som föreskrivs i artikel 6 i samma beslut skulle medföra att, oavsett antalet generationer och varaktigheten av deras närvaro i värdmedlemsstaten, turkiska medborgare inte skulle ha förmånligare rättigheter än den första generationens migranter.

121. Detta skulle också få till följd att den rätt att uppehålla sig i värdmedlemsstaten som ett barn till en turkisk arbetstagare har, enligt beslut nr 1/80, alltid skulle vara av osäker och tillfällig art, även om barnet är fött och har levt hela sitt yrkesliv där, eftersom denna rätt skulle upphöra om barnet skulle råka ut för en olyckshändelse som medför permanent arbetsoförmåga eller vid utövandet av rätten till ålderspension. [39]

39 — En turkisk medborgare förlorar sin rätt enligt artikel 6 i beslut nr 1/80 att uppehålla sig på värdmedlemsstatens territorium när han uppnår pensionsålder eller råkat ut för en arbetsskada som lett till total och permanent oförmåga att i framtiden utföra avlönat arbete. Enligt domstolen skall den berörde i sådant fall anses ha definitivt lämnat arbetsmarknaden i den medlemsstaten, och rätten att uppehålla sig har inte något samband med avlönat arbete (dom av den 6 juni 1995 i mål C-434/93, Bozkurt (REG 1995, s. I-1475), punkterna 39 och 40. Domstolen har i dom av den 23 januari 1997 i mål C-171/95, Tetik (REG 1997, s. I-329), punkterna 40–42 och 46, fastslagit att en turkisk arbetstagare förlorar sina rättigheter enligt artikel 6 i detta beslut när han beslutar sig för att lämna sin anställning och inte i rimlig tid vidtar nödvändiga åtgärder för att få ett nytt arbete. Detta uttalande har bekräftats i dom av den 10 februari 2000 i mål C-340/97, Nazli (REG 2000, s. I-957), punkterna 44 och 49).

122. Den osäkra och tillfälliga arten som är utmärkande för de rättigheter som beslut nr 1/80 på så sätt skulle ge turkiska medborgare, oavsett hur många generationer de levt i värdmedlemsstaten eller vilka andra band de har till denna, skulle försvåra för dem att integreras i den staten på ett fullgott sätt.

123. Det är således enligt min mening med rätta som domstolen fastslagit att artikel 7 i beslut nr 1/80 ger barn till en turkisk arbetstagare självständiga rättigheter som gäller även när barnet fyllt 21 år och lever ett självständigt liv.

124. Domen i det ovannämnda målet Ayaz, vilken dom den tyska regeringen, den italienska regeringen och Förenade kungarikets regering åberopat till stöd för sin tolkning, medför ingen annan bedömning.

125. Domstolen uttalade sig i den domen angående frågan huruvida svärsonen till en turkisk arbetstagare skulle anses vara dennes familjemedlem i den mening som avses i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 och därmed kunna göra gällande de rättigheter som den bestämmelsen ger. Det var vid besvarandet av denna fråga som domstolen hänvisade till begreppet "familjemedlem" i artikel 10.1 i förordning nr 1612/68. [40]

40 — Domen i det ovannämnda målet Ayaz, punkt 45.

126. Denna hänvisning till omfattningen av denna bestämmelse skall således enligt min mening förstås så att tillämpningsområdet för begreppet "familjemedlem" i förordning nr 1612/68 inom ramen för associeringen mellan Republiken Turkiet och medlemsstaterna överförs vad gäller frågan huruvida förbindelsen med föräldrarna är tillräcklig för att en person skall anses tillhöra en sådan grupp. Denna hänvisning skedde inte i syfte att ifrågasätta rättspraxis angående den självständiga arten av de rättigheter som artikel 7 första och andra styckena i beslut nr 1/80 ger en familjemedlem som uppfyller villkoren i dessa bestämmelser.

127. Detta visas av att denna rättspraxis uttryckligen har bekräftats i domarna i de ovannämnda målet Cetinkaya, Aydinli och Torun, vilka meddelats efter domen i det ovannämnda målet Ayaz.

128. Slutligen skulle enligt min mening en begränsning av de rättigheter som ges i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 till samma rättigheter som ges i artikel 10 i förordning nr 1612/68 strida mot syftet, vilket uttalats i ingressen i associeringsavtalet och upprepats i dess artikel 28, att underlätta Republiken Turkiets anslutning till Europeiska unionen, då Republiken Turkiet är beredd att fullt ut godta de skyldigheter som följer av fördraget.

129. Jag har ovan anfört att de avtalsslutande parterna, i syfte att göra en sådan anslutning möjlig i praktiken, har kommit överens om att gradvis upprätta fri rörlighet för arbetstagare mellan varandra och att de därvid kommit överens om att de skall vägledas av fördragets bestämmelser om denna grundläggande frihet.

130. Det följer av detta syfte och denna uttryckliga hänvisning till fördragets bestämmelser om fri rörlighet att det, vid bestämmandet av omfattningen av de rättigheter som beslut nr 1/80 ger turkiska arbetstagare och deras familjemedlemmar, skall tas hänsyn till den utveckling av de rättigheter som gemenskapsmedborgarna har. Ett sådant beaktande är nämligen nödvändigt för att säkerställa att turkiska medborgare som utövat sina rättigheter enligt associeringsavtalet har möjlighet att på bästa möjliga villkor åtnjuta de rättigheter som ges gemenskapsmedborgare så snart anslutningen sker.

131. Med andra ord medför förberedelserna för Republiken Turkiets anslutning till Europeiska unionen att ökande skillnader mellan de rättigheter som ges turkiska medborgare som utövat den fria rörlighet som föreskrivs i associeringsavtalet och de som gemenskapsmedborgare har skall undvikas.

132. Det är vidare utan tvekan så att rätten till fri rörlighet och att uppehålla sig, som ursprungligen föreskrivits i fördraget för anställda och egenföretagare, fortlöpande har lösgjorts från kravet på utövande av ekonomisk aktivitet till att omfatta alla medborgare i medlemsstaterna. Denna utveckling har främst skett genom utfärdande av direktiv.[41] Den har förts vidare genom fördraget om upprättande av Europeiska unionen, vilket trädde i kraft den 1 november 1993, genom vilket unionsmedborgarskapet införts och vilket har gett alla medborgare en rätt att med stöd direkt av fördraget fritt röra sig och uppehålla sig i samtliga Europeiska gemenskapens medlemsstater.[42]

133. Denna rätt har vidareutvecklats genom direktiv 2004/38, vars frist för införlivande i medlemsstaternas rättsordningar löpte ut den 30 april 2006 och som i synnerhet ger unionsmedborgare som har uppehållit sig lagligt under en fortlöpande period av fem år i den mottagande medlemsstaten en permanent uppehållsrätt där, vilken rätt inte är underkastad några andra villkor.[43]

134. Det skulle mot bakgrund av denna utveckling inte vara förenligt med syftet att

41 — Se rådets direktiv 90/364/EEG av den 28 juni 1990 om rätt till bosättning (EGT L 180, s. 26; svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 58), rådets direktiv 90/365/EEG av den 28 juni 1990 om rätt till bosättning för anställda och egna företagare som inte längre är yrkesverksamma (EGT L 180, s. 28; svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 60), och rådets direktiv 93/96/EEG av den 29 oktober 1993 om studenters rätt till bosättning (EGT L 317, p. 59).

42 — Artikel 18.1 EG. Angående tolkningen av denna artikel, se domen i det ovannämnda målet Baumbast och R, punkt 81.

43 — Artikel 16 i direktiv 2004/38.

underlätta Republiken Turkiets anslutning till Europeiska unionen att beröva barn till turkiska arbetstagare som uppfyller villkoren i artikel 7 i beslut nr 1/80 sina rättigheter enligt den bestämmelsen när de fyller 21 år och inte längre försörjs av sina föräldrar, och då ge dem samma villkor som den första generationen migranter har haft.

135. En sådan systematisk återplacering av barn till turkiska arbetstagare till "ruta ett" i integrationen i värdmedlemsstaten är än mindre motiverad när man beaktar att även situationen för medborgare i tredjeland med vilket gemenskapen inte har några avtal har genomgått väsentliga förbättringar.

136. Genom rådets direktiv 2003/109/EG, [44] som antagits i anslutning till Europeiska rådets uttalande vid dess möte i Tammerfors den 15–16 december 1999 [45], tilldelas tredjelandsmedborgare som lagligen under minst fem år uppehållit sig på en medlemsstats territorium en ställning som varaktigt bosatt, med stöd av vilken denne har rätt till likabehandling jämfört med medlemsstatens egna medborgare på ett flertal områden. Dessa områden är bland annat tillträde till arbetsmarkanden och verksamhet som egenföretagare, utbildning och yrkesutbildning, social trygghet, socialt skydd och socialt bistånd, skatteförmåner, tillgång till leveranser av varor och tjänster, samt till förfaranden för att erhålla bostad. [46]

137. Det vore således inte förenligt med denna utveckling att de rättigheter som barn till en turkisk arbetstagare har enligt associeringsavtalet, vilket slöts för mer än fyrtio år sedan, inte skulle vara mer förmånliga än de rättigheter som medborgare i varje annat tredjeland som lagligen uppehållit sig på värdmedlemsstatens territorium har. Associeringsavtalets ålder och syftet att underlätta Republiken Turkiets anslutning till Europeiska unionen måste medföra att de turkiska medborgare som utövat de rättigheter som föreskrivs i associeringsavtalet skall befinna sig i en ställning mellan unionsmedborgarna och medborgarna i tredje land.

44 — Direktiv av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (EGT 2004, L 16, s. 44). Detta direktiv skall inte påverka tillämpningen av förmånligare bestämmelser i bilaterala och multilaterala avtal mellan gemenskapen eller gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och tredjeland, å den andra (artikel 3.3 a). Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 23 januari 2006 (artikel 26 första stycket).

45 — Enligt detta uttalande bör den rättsliga ställningen för tredjelandsmedborgare tillnärmas den som medlemsstaternas medborgare åtnjuter och en person som har vistats lagligen i en medlemsstat under en tid som skall fastställas och som har uppehållstillstånd för längre tid bör i den medlemsstaten beviljas en uppsättning enhetliga rättigheter som ligger så nära EU-medborgarnas rättigheter som möjligt (andra skälet i direktiv 2003/109).

46 — Artikel 11.1 i direktiv 2003/109.

138. Jag anser därför att de rättigheter som artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 ger barn till turkiska arbetstagare inte skall fastställas enbart med hänvisning till artiklarna 10 och 11 i förordning nr 1612/68, utan att även fördragets bestämmelser om fri rörlighet för arbetstagare, vilka de avtalsslutande parterna kommit överens om att låta sig vägledas av, och de rättsakter som antagits för dessa bestämmelsers genomförande skall beaktas vid denna bedömning.

2. Rättspraxis avseende omfattningen av de rättigheter som följer av artikel 7 i beslut nr 1/80 medför inte att barn till turkiska arbetstagare ges en allmänt sett mer förmånlig behandling än den som en gemenskapsarbetstagare får med stöd av fördraget

139. Jag kan vid en allmän bedömning av de självständiga rättigheter som artikel 7 i beslut nr 1/80 ger barn till turkiska arbetstagare konstatera att dessa rättigheter har väsentliga nackdelar jämfört med dem som en gemenskapsmedborgare har enligt fördragets bestämmelser om fri rörlighet för arbetstagare och de rättsakter som antagits för genomförandet av dessa bestämmelser.

140. Dessa nackdelar rör för det första den geografiska omfattningen av rätten att ta anställning och att uppehålla sig, för det andra rätten att återförenas med familjen i värdmedlemsstaten och för det tredje villkoren för att rättigheterna i denna stat skall få begränsas.

141. För det första framgår det av rättspraxis att rätten att ta anställning och att uppehålla sig enligt artikel 7 i beslut nr 1/80 är begränsad till värdmedlemsstaten. I motsats till vad som gäller för en gemenskapsarbetstagare har en familjemedlem till en turkisk arbetstagare inte någon rätt att fritt röra sig inom unionen för att anta erbjudanden om anställning eller att bosätta sig i en medlemsstat efter eget val. [47]

142. Ett barn till en turkisk arbetstagare som skulle vilja utöva avlönat arbete i en annan medlemsstat befinner sig med avseende på beslut nr 1/80 i samma situation som första generationens migranter, och kan i denna medlemsstat endast gradvis erhålla de rättigheter som föreskrivs i artikel 6 i beslutet. Dess rätt att komma in på den andra medlemsstatens territorium regleras i den nationella rätten i denna medlemsstat. Enligt

47 — Se, för ett motsvarande synsätt, domen i det ovannämnda målet Tetik, punkt 29.

fast rättspraxis medför nämligen inte bestämmelserna om associering mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Republiken Turkiet någon inskränkning i medlemsstaternas behörighet att reglera turkiska medborgares inresa i respektive stat och villkoren för deras första yrkesverksamhet. [48]

143. Visserligen mildras dessa nackdelar något genom direktiv 2003/109, genom vilket medborgare i tredjeland som erhållit en ställning som varaktigt bosatt i en medlemsstat får rätt att uppehålla sig på en annan medlemsstats territorium, bland annat i syfte att där utöva avlönat arbete eller vara egenföretagare eller i andra syften. [49] De rättigheter som sålunda medges medborgare i tredjeland är emellertid alltjämt mindre omfattande än dem som unionsmedborgarna har. [50]

144. Vidare har barn till turkiska arbetstagare inte någon rätt enligt artikel 7 i beslut nr 1/80 till återförening av sin familj i värdmedlemsstaten. Rätten för dennes make eller maka, barn och andra familjemedlemmar att få tillträde till den medlemsstatens territorium är alltjämt en fråga som avgörs med tillämpning av nationell rätt.

145. Det är visserligen så att värdmedlemsstaten är skyldig att utöva sin behörighet på detta område med iakttagande av grundläggande rättigheter såsom de fastslagits i synnerhet i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och i andra internationella överenskommelser de har träffat. Det skydd för rätten till familjeliv som föreskrivs i dessa överenskommelser, och särskilt i artikel 8 i den ovannämnda konventionen, medför emellertid inte någon rätt till återförening av det slag som föreskrivs i förordning nr 1612/68 och i direktiv 2004/38. [51]

146. Samma sak kommer att gälla enligt rådets direktiv 2003/86/EG. [52] Även om tredjelandsmedborgares rätt till återförening av familjen därigenom stärks genom att detta direktiv ålägger medlemsstaterna att utan utrymme för skönsmässig bedömning i ett flertal situationer tillåta en återförening av familjen för sådana familjemedlemmar, [53] medför inte de rättigheter som sålunda ges

48 — Domen i det ovannämnda målet Ergat, punkt 35, dom av den 11 maj 2000 i mål C-37/98, Savas (REG 2000, s. I-2927), punkterna 58 och 65), och av den 21 oktober 2003 i de förenade målen C-317/01 och C-369/01, Abatay m.fl. (REG 2003, s. I-12301), punkterna 63 och 65.

49 — Artikel 14 i direktiv 2003/109.

50 — Se, i detta avseende, de villkor som angivits i artiklarna 14 och 15 i direktiv 2003/109.

51 — Se, i synnerhet. Europadomstolens för mänskliga rättigheter domar Gül mot Schweiz av den 19 februari 1996, *Recueil des arrêts et décisionsRecueil des arrêts et décisions*

52 — Direktiv av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (EGT L 251, s. 12). Fristen för att införliva detta direktiv i medlemsstaterna löpte ut den 3 oktober 2005.

53 — Se artikel 4.1 i direktiv 2003/86.

till tredjelandsmedborgare att de sätts i en motsvarande situation som den som unionsmedborgarna befinner sig i.

147. Slutligen medför domstolens praxis, angående villkoren för att de rättigheter som följer av artikel 7 i beslut nr 1/80 skall få begränsas, en ytterligare restriktion jämfört med vad en gemenskapsmedborgare kan mötas av. Förutom situationen att den berördes rätt att uppehålla sig kan upphöra med hänvisning till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan, vilken gäller i båda fallen, kan en turkisk medborgare förlora rätten att ta anställning och till bosättning i värdmedlemsstaten om han utan legitima skäl lämnar denna under avsevärd tid.

148. I en sådan situation måste den berörde, om han på nytt önskar bosätta sig i den medlemsstat där han levt, ansöka hos myndigheterna i denna stat för att få tillstånd att antingen, om han fortfarande uppfyller villkoren i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80, återförenas med den turkiske arbetstagare till vars familj han hör, eller utöva avlönat arbete i enlighet med artikel 6 i samma beslut. [54]

149. Mot bakgrund av samtliga dessa överväganden anser jag att domstolens tolkning av artikel 7 första och andra styckena i beslut nr 1/80, enligt vilken dessa bestämmelser ger barn till turkiska arbetstagare en självständig rätt att ta anställning och att uppehålla sig som inte upphör när barnet fyller 21 år och lever ett självständigt liv, är förenlig med artikel 59 i tilläggsprotokollet. Denna bestämmelse motiverar således inte en ändring av rättspraxis avseende omfattningen i tiden av de rättigheter som artikel 7 i beslut nr 1/80 ger barn till turkiska arbetstagare.

150. Vad Förenade kungarikets regering anfört medför ingen annan bedömning.

151. Denna regering har anfört att det i domen i det ovannämnda målet Aydinli har slagits fast att artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 ger turkiska arbetstagares familjemedlemmar en rätt att ta anställning men medför inte någon skyldighet för dem att utföra avlönat arbete. Förenade kungarikets regering har gjort gällande att denna tolkning, tillsammans med den rättspraxis enligt vilken den rätt att uppehålla sig som följer av den bestämmelsen endast kan gå förlorad i de fall som avses i artikel 14 i beslut nr 1/80 eller när den berörde utan legitima skäl lämnat territoriet under avsevärd tid, kan

54 — Domen i det ovannämnda målet Ergat, punkt 49.

medföra att barn till turkiska arbetstagare försätts i en förmånligare situation än en gemenskapsmedborgare.

152. Förenade kungarikets regering förefaller anspela på till exempel det fall att ett barn till en turkisk arbetstagare som är arbetsförmögen avstår från att söka arbete och i stället låter sig tas om hand inom ramen för värdmedlemsstatens system för socialt skydd.

153. Den omständigheten att ifrågavarande rättspraxis i vissa särskilda fall kan medföra att en turkisk medborgare kan sättas i en förmånligare situation än en gemenskapsmedborgare motiverar emellertid inte ett allmänt ifrågasättande av omfattningen i tid av de rättigheter som artikel 7 ger barn till turkiska arbetstagare. För det fall att en sådan situation skulle konstateras kan, om så skulle behövas, artikel 59 i tilläggsprotokollet motivera ett ytterligare skäl för att sådana rättigheter får inskränkas.

154. Artikel 59 i tilläggsprotokollet påverkar således inte omfattningen i tiden av de rättigheter som artikel 7 i beslut nr 1/80 ger, utan hänvisning till den bestämmelsen får om så behövs ske vid prövning av frågan huruvida de villkor som enligt rättspraxis gäller för att dessa rättigheter skall få begränsas är uttömmande.

155. Någon sådan situation aktualiseras i alla händelser inte av omständigheterna i målet vid den nationella domstolen.

3. Rättspraxis avseende villkoren för att de rättigheter som följer av artikel 7 i beslut nr 1/80 skall få begränsas medför inte att en turkisk medborgare i Ismail Derins situation ges mer omfattande rättigheter än dem som en gemenskapsarbetstagare har

156. Enligt ifrågavarande rättspraxis kan Ismail Derin, som inte utan legitima skäl lämnat värdmedlemsstaten under avsevärd tid, endast förlora de rättigheter som följer av artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80 med tillämpning av de villkor som anges i artikel 14 i detta beslut.

157. Jag framhåller att det framgår av den nationella domstolens upplysningar att han regelbundet varit ekonomiskt verksam i Tyskland och att han på nytt fått arbete efter sitt fängelsestraff. Han befinner sig således inte i den situation som Förenade kungarikets regering har diskuterat, nämligen att avstå från att söka arbete och låta sig tas om hand av värdmedlemsstatens system för socialt skydd.

158. En gemenskapsmedborgare som befinner sig i en situation som kan jämställas med den som Ismail Derin befinner sig i kan endast utvisas från värdmedlemsstaten med stöd av artikel 39.3 EG.

berörde utan legitima skäl lämnar värdmedlemsstatens territorium under avsevärd tid, är förenlig med artikel 59 i tilläggsprotokollet, även om denne medborgare har fyllt 21 år och inte längre försörjs av sina föräldrar.

C — Den andra tolkningsfrågan

159. Jag har ovan anfört att villkoren för tillämpning av artikel 14 i beslut nr 1/80 är i det närmaste identiska med dem som gäller för tillämpning av artikel 39.3 EG.[55] Ismail Derin har således inte i detta avseende mer omfattande rättigheter än dem som en gemenskapsmedborgare har enligt fördraget.

161. Verwaltungsgericht Darmstadt har ställt den andra tolkningsfrågan för att klargöra huruvida ett barn till en turkisk arbetstagare alltjämt åtnjuter det särskilda skydd som avses i artikel 14 i beslut nr 1/80 för det fall att det vid prövningen av den första tolkningsfrågan klargjorts att ett sådant barn inte omfattas av artikel 7 första stycket i detta beslut när det fyllt 21 år och inte längre försörjs av sina föräldrar och barnet heller inte kan göra gällande de rättigheter som föreskrivs i artikel 6 i samma beslut.

160. Mot bakgrund av samtliga dessa överväganden förslår jag att domstolen skall besvara den första tolkningsfrågan så, att den rättspraxis enligt vilken en turkisk medborgare vilken som barn kommit till en medlemsstats territorium för att återförenas med sin familj endast förlorar den rätt att uppehålla sig som följer av rätten att fritt ta anställning enligt artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80 i två fall, nämligen när villkoren enligt artikel 14 i detta beslut är uppfyllda eller när den

162. Eftersom jag föreslagit att domstolen skall bekräfta den rättspraxis enligt vilken barn till turkiska arbetstagare inte förlorar sina rättigheter enligt artikel 7 första stycket i beslut nr1/80 för att det fyller 21 år och inte längre försörjs av sina föräldrar är det enligt min mening inte nödvändigt att besvara den andra tolkningsfrågan.

55 — Domen i det ovannämnda målet Cetinkaya, punkterna 43 och 44.

V — Förslag till avgörande

163. Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag att domstolen besvarar de tolkningsfrågor som Verwaltungsgericht Darmstadt ställt på följande sätt:

Den rättspraxis enligt vilken en turkisk medborgare, vilken som barn kommit till en medlemsstats territorium för att återförenas med sin familj, endast förlorar den rätt att uppehålla sig som följer av rätten att fritt ta anställning enligt artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80 av den 19 september 1980 om utvecklingen av associeringen mellan Europeiska ekonomiska gemenskaperna och Turkiet, i två fall, nämligen när villkoren enligt artikel 14 i detta beslut är uppfyllda eller när den berörde utan legitima skäl lämnar värdmedlemsstatens territorium under avsevärd tid, är förenlig med artikel 59 i tilläggsprotokollet, undertecknat den 23 november 1970 i Bryssel, som ingåtts, godkänts och bekräftats i gemenskapens namn genom rådets förordning (EEG) nr 2760/72 av den 19 december 1972, även om denne medborgare har fyllt 21 år och inte längre försörjs av sina föräldrar.